

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIO UŽ VALSTYBINIUS GAMTOS IŠTEKLIUS ĮSTATYMO NR. I-1163 6 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-3851(2)

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2019 m. gruodžio 11 d. sprendimo „Dėl įstatymų projektų išvadų“ Nr. SV-S-1494 1.1 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3851(2) (toliau – Įstatymo projektas) reglamentavimo tikslui diferencijuoti mokesčio už valstybinius gamtos išteklius tarifo koeficientą, tačiau pateikti šiuos pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo priemonių tobulinimo:

1. Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo 6 straipsnio 2 dalyje įtvirtinami du atvejai, kai būtų taikomas didesnis mokesčio tarifas: kai ištekliai išgaunami be leidimo arba kai viršijamas leidime nurodytas leidžiamas išgauti gamtos išteklių kiekis. Siūlomas reguliavimas netaikomas, jeigu asmuo nedeklaruoja išgauto gamtos išteklių kiekio. Toks teisinis reguliavimas neskatinėtų asmenų tinkamai vykdyti mokesčių prievolių, sudarytų sąlygas piktnaudžiauti ir išvengti atsakomybės, todėl siūlome 6 straipsnio 2 dalį papildyti nustatant, kad mokesčio už valstybinius gamtos išteklius tarifas taikomas ir jei asmuo nedeklaruoja išgauto gamtos išteklių kiekio.

2. Pažymėtina, kad pagal 6 straipsnio 4 dalies siūlomus pakeitimus numatoma taikyti didesnio mokesčio už valstybinius gamtos išteklius tarifą, kai išgauti žemės gelmių ištekliai nedeklaruojami. Manome, kad netikslinga teisės normas diferencijuoti pagal išgautų gamtos išteklių rūšis į medžiojamuosius, žemės gelmių ar naudingųjų iškasenų. Atkreiptinas dėmesys, kad įstatymo projekto 6 straipsnio 2 ir 4 dalyse nustatomas vienodas koeficientas, todėl reikėtų papildyti 6 straipsnio 2 dalį nedeklaravimo atveju ir atsisakyti 4 dalies nuostatų.

3. Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiama 6 straipsnio 2 dalimi nustatomi mokesčio koeficiento taikymo atvejai, kurie apima visus gamtos išteklius. To paties straipsnio 6 dalyje įtvirtinami alternatyvūs atvejai: gamtos ištekliai išgaunami be leidimo arba nesilaikant žemės gelmių naudojimo plano. Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo 3 straipsnio 13 dalyje apibrėžta, kas yra žemės gelmių ištekliai; Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 1 straipsnio 3 punkte įtvirtinta gamtos išteklių sąvoka; iš šių įstatymų nuostatų matyti, kad žemės gelmių ištekliai yra gamtos išteklių dalis. Manome, kad taip sukuriamas prieštaravimas tarp įstatymo projekto 6 straipsnio 2 dalies ir 6 straipsnio 6 dalies dėl nustatomo didesnio mokesčio koeficiento taikymo, kai gamtos ištekliai išgaunami be leidimo. Pažymėtina, kad už tą pačią veiką siūloma taikyti skirtingus koeficientus. Įstatymo projekto 6 straipsnio 6 dalyje

nustatomas žemės gelmių naudojimo plano nesilaikymo kriterijus taikomas tik naudingųjų iškasenų gavybai. Naudingosios iškasenos yra viena iš gamtos išteklių rūšių. Nepagrįstas šios veikos ypatingas pavojingumas, nors siūloma taikyti didžiausią mokesčio koeficientą, todėl siūlome šalinti nurodytus prieštaravimus arba atsisakyti Įstatymo projekte 6 straipsnio 6 dalies.

4. Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamose 6 straipsnio 3 ir 5 dalyse nustatomos iš esmės tapačios veikų sudėtys, skiriasi tik ar asmuo deklaravo išgautą naudingųjų iškasenų kiekį. Pažymėtina, kad viena esminių leidimo naudoti žemės gelmių išteklių sąlygų – išteklių gavybą vykdyti pagal žemės gelmių naudojimo planą. Manoma, kad netikslinga skirti veikos sudėtį tik pagal deklaruotą ar nedeklaruotą išgautą išteklių kiekį.

5. Įstatymo projekto 1 straipsnyje, kuriuo keičiama 6 straipsnio 2 dalis, *de facto* siekiama įtvirtinti mokesčio už medžiojamuosius gyvūnus deklaracijų teikimo tvarkos pakeitimą. Pažymėtina, kad prieš nustatant naują deklaracijų teikimo tvarką, būtina įvertinti naujos deklaravimo sistemos įgyvendinimo sąnaudas ir numatyti duomenų, kurių pagrindu Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, turėtų suformuoti prievolę, šaltinį, duomenų pateikimo tvarką. Jeigu būtų pritarta šiai nuostatai, Įstatymo projekte turėtų būti įtvirtintos įgyvendinamosios mokesčio už medžiojamųjų gyvūnų išteklius sumokėjimo tvarkos nuostatos. Įvertinus, kad deklaravimo sistemos pritaikymui, atsižvelgiant į siūlomus pokyčius ir užtikrinant tinkamą sistemos veikimą, reikia laiko, finansinių ir žmogiškųjų išteklių, pakeitimų įsigaliojimas turi būti nustatytas ne anksčiau kaip 2021 m. sausio 1 d. Atsižvelgiant į teisės technikos reikalavimus, įstatymo nuostata dėl deklaracijų teikimo turėtų būti dėstoma 7 straipsnyje, o ne 6 straipsnyje, terminas „miško ploto bonitetas“ keičiamas į Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatyme vartojamą „medžioklės plotų kategorijos“. Siūloma įstatymo projekto 2 straipsnyje, kuriuo keičiama 7 straipsnio 4 dalis, atsisakyti nuorodos į Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą, nes pagal formuluotę neaišku, ar bus taikoma tik administracinė atsakomybė, ar ir mokestis pagal 6 straipsnį. Jeigu siekiama įtvirtinti, kad taikoma tik administracinė atsakomybė, būtų įteisinta situacija, kad mokesčio mokėtojai būtų palanku nedeklaruoti išgauto gamtos išteklių kiekio, nes jam būtų taikoma tik administracinė atsakomybė už deklaracijos nepateikimą.

6. Įstatymo projekto 3 straipsnio 2 dalyje siūloma įtvirtinti, kad didesnis mokesčio tarifo koeficientas iki 2021 m. sausio 1 d. nebūtų taikomas požeminio vandens naudotojams, kurių požeminio vandens gręžiniai įrengti iki 2020 m. gruodžio 31 d. Pažymime, kad tokiu atveju būtų nepagrįstai išskiriama viena gamtos išteklių naudotojų grupė iš visų išteklių naudotojų ir pagal siūlomą reglamentavimą požeminio vandens naudotojams, kurie, galimai pažeisdami teisės aktų reikalavimus, išgauna požeminio vandens išteklius, nebūtų taikoma įstatymu nustatyta atsakomybė. Taikant šią materialinės teisės normą, gali kilti neaiškumų dėl pradėtų bylų, ekonominių sankcijų skyrimo, asmenų patikrinimo baigimo. Atkreipiame dėmesį, kad 2014 m. liepos 1 d. įsigaliojo Žemės gelmių įstatymo 12 straipsnio 1 dalies pakeitimai, nustatantys, kad žemės gelmių išteklius ir ertmes, išskyrus žemės gelmių šiluminę energiją, tradicinius ir išsklaidytuosius angliavandenilius, gali naudoti juridiniai ir fiziniai asmenys ir šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartis, gavę Lietuvos geologijos tarnybos leidimą ir sudarę su ja išteklių ar ertmių naudojimo sutartį. Požeminio vandens naudotojai turėjo pakankamai laiko įgyvendinti įstatyme numatytus reikalavimus, todėl Įstatymo projekte nustatyti išlygą, atidedant jos taikymą iki 2021 m. sausio 1 d., netikslinga.

Kai požeminis vanduo išgaunamas iš teisėtai įrengto ir Žemės gelmių registre registruoto gręžinio, išgautas kiekis deklaruotas ir už šiuos išteklius, kuriems išgauti nėra Lietuvos geologijos tarnybos leidimo, sumokėtas mokestis, svarstyтина galimybė nustatyti mažesnį tarifo koeficientą.

7. Įstatymo projekto 3 straipsnio 2 dalyje turėtų būti atsisakyta nuostatos dėl įpareigojimo gauti leidimą naudoti požeminį vandenį, nes tai ne Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo reglamentavimo dalykas.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras

Aplinkos ministras
Kęstutis Mažeika
2019-01-08

vykdanti
Administravimo departamento
direktorės funkcijas
Teisėkūros skyriaus vedėja
Aušrinė Burlėgė
2019-01-08

Vyriausioji specialistė
Danguolė Tinkavičiūtė